

Nr 177.

Av herr **Lundgren m. fl.**, *angående importreglering för blomsterlökar och liknande växter m. m.*

Den 13 mars 1937 erhöll chefen för jordbruksdepartementet Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla utredningsmän för att utreda och avgiva förslag till åtgärder för att stödja trädgårdsnäringen. Vid ärendets föredragning i konseljen anförde jordbruksministern bland annat:

»Med hänsyn till den betydelse, trädgårdsnäringen har för en stor befolkningsgrupp, synes det mig ligga i det allmännas intresse, att de svårigheter, som torde förefinnas för ett rationellt utnyttjande av denna närings försörjningsmöjligheter, bliva i görligaste mån undanröjda.»

De tillkallade utredningsmännen avgävo i februari 1938 sitt betänkande. Av detta framgår att den yrkesmässigt bedrivna trädgårdsodlingen i vårt land under de senaste årtiondena utvecklats från en relativt obetydlig binnedling till jordbruket till en självständig näringsgren, som sysselsätter ett stort antal företagare och arbetare. Med stöd av uppgifter, som utredningsmännen inhämtat, samt den år 1930 företagna folkräkningen torde antalet personer, som sysselsättas inom trädgårdsodlingen, jämte familjemedlemmar uppgå till cirka 50 000, vilka således för sin försörjning äro beroende av trädgårdsodlingen.

Den av utredningsmännen konstaterade starka expansionen inom trädgårdsnäringen har givetvis medfört hård konkurrens inom näringen med fallande priser. Av utredningen framgår, att priserna på grönsaker sjunkit 25 à 30 procent på de senaste 8 à 10 åren. Blommor och växter däremot torde i partihandeln betinga ungefär samma priser nu som 1928—30. Men då man jämför odlarnas omkostnader under de senaste åren med vad de hade att räkna med för 8 à 10 år sedan, finner man att dessa stegrats avsevärt. Redan före den nu rådande kristiden räknade trädgårdsodlarna med en ökning i omkostnaderna, beroende på de senaste årens lagstiftning om arbetstidslag och semester, som lågt räknat uppgick till 15 procent. Genom höjda priser på bränsle och bensen ha omkostnaderna ytterligare stegrats. Att ställningen till sist blir ohållbar för många, kanske de flesta av trädgårdsnäringsens utövare, säger sig självt, då omkostnaderna gå i höjden men produktpriserna sjunka.

För att i någon mån bringa trädgårdsodlarna hjälp föreslog ovan nämnda utredning en del åtgärder, bland annat importreglering på vissa produkter, höjda tullar, anslag till försäljningsorganisation m. m. I proposition nr 303 till 1938 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, dels att ett statslån på 500 000 kronor skulle beviljas till en blivande riksorganisation av trädgårdsodlare

för försäljning av frukt- och trädgårdsprodukter, dels ett organisationsanslag av 75 000 kronor. Vidare föreslogs till propaganda och upplysning på trädgårdsnäringens område 40 000 kronor samt åtskilliga anslag till fruktodlingens främjande. Sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet, som behandlade såväl propositionen som i samband därmed avgivna motioner, tillstyrkte i sitt utlåtande nr 2 vad regeringen föreslagit, men avstyrkte motionerna i den mån de gingo utöver nämnda förslag. Utskottet gjorde emellertid följande uttalande:

»Med det anförda har utskottet icke velat ställa sig principiellt avböjande till de från odlarnas sida framförda kraven på en ytterligare begränsning av importen av trädgårdsalster.»

Efter att ha framhållit angelägenheten av att odlarna organisera sig för att komma till rätta med de missförhållanden i fråga om handeln med trädgårdsprodukter, fortsätter utskottet:

»Skulle det sedan organisationen färdigbildats och vunnit erforderlig stadga visa sig att marknadsförhållandena även i fortsättningen till följd av importens storlek utveckla sig i för odlarna ogynnsam riktning, vill utskottet icke avvisa tanken att genom importreglering eller åtgärder av annat slag bereda den inhemska odlingen ett ökat skydd mot utlandet.»

Av flera skäl anse vi att den situation, utskottet i sitt yttrande angivit, sedan flera månader tillbaka föreligger för trädgårdsodlarna i vårt land. Styrelsen för Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund har också i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 november 1939 framhållit trädgårdsnäringens allvarliga läge och hemställt om åtgärder för densammans skyddande. Det är framförallt den alltmera ökade importen och de därav orsakade svårigheterna att till skäliga priser avyttra den inhemska odlingens produkter, som föranlett förbundet att taga detta steg. För att visa importens stegring tillåta vi oss att anförda följande siffror, hämtade ur tillgänglig statistik:

Import i kg.

	1932	1935	1938
Avskurna blommor	26 266	76 400	109 109
Blomsterlökar	1 763 286	2 595 000	3 195 223
Levande växter	1 265 075	1 276 000	1 367 185
Gurkor	123 575	151 100	275 140
Tomater	754 701	1 140 800	1 460 105

Den oerhört ökade importen av frukt ha vi ej här anledning gå in på, enär den saken behandlas i en särskild motion, men även den är ett svårt problem för många trädgårdsodlare i södra och mellersta Sverige.

Vi vilja särskilt framhålla den stora ökningen av importen av blomsterlökar. Denna import har tidigare hållit sig vid omkring 2 miljoner kg och något därunder, och anses denna kvantitet täcka behovet. Nu har importen

ökat till nästan det dubbla, 3 200 000 kg 1938 och 3 600 000 kg 1939 enligt erhållna uppgifter. Dessa lökar drivs i blom under vinter- och vårmånaderna, och måste säljas omedelbart. Genom den stora importen uppstår en överproduktion av blommor, som trycker ned priserna under produktionskostnaden, ja, ofta slumpas blommorna till rena vrakpriser. Härigenom tillfogas den legitima handeln med blommor såväl som blomsterodlingen stor skada. Man har tidigare hoppats, att den tull av 50 öre kg, som infördes på blomsterlök år 1921, så småningom skulle minska importen. Så har dock ej blivit fallet. Inom odlarekretsar har mången gång väntats en nedgång i importen och man har därför ansett med sin fördel förenligt att öka sitt kvantum. En av orsakerna till importens ökning torde vara att ett stort antal länder förut infört importreglering på dessa varor. Våra grannländer Danmark och Norge ha sedan flera år denna import reglerad, med resultat att i Danmark endast importeras omkring 500 000 kg lökar och i Norge ännu mindre årligen. Det enda sätt, som torde vara effektivt för att stävja denna import, torde vara att gå samma väg som de ovan nämnda länderna. Trädgårdsutredningen säger i sitt betänkande, sid. 157, om denna odling följande:

»Av den förebragta utredningen torde framgå att lönsamheten av lökdrivningen under de senaste åren varit synnerligen otillfredsställande. Enligt utredningens åsikt är detta särskilt beklagligt, då denna odling för många mindre, självägande trädgårdsmästare utgör deras huvudsakliga inkomstkälla under vintern. Att under den mörka årstiden i någon större utsträckning utbyta lökdrivningen mot annan blomsterodling eller produktion av köksväxter låter sig ej göra, i varje fall inte för de mindre trädgårdsmästarna. Därtill kommer att lökdrivningen ur arbetarsynpunkt är av stor betydelse, då den dels kräver relativt mycket arbete och dels möjliggör för arbetsgivarna att under vintern bibehålla samma arbetsstyrka som under den ljusa årstiden. Med hänsyn härtill finner utredningen det angeläget att åtgärder vidtagas till odlingens stödjande.»

Då blommor och vissa trädgårdsalster av mången betraktas som lyx, torde man få räkna med att om kristiden fortsätter och de ekonomiska förhållandena i vårt land försämrats, efterfrågan på dessa varor minskas. Det synes oss därför vara en allmän angelägenhet att tillse, att den marknad som finnes för trädgårdsalster och blommor så långt möjligt förbehålles svenska odlare.

De hjälpåtgärder, som statsmakterna vidtogo för trädgårdsnäringens stödjande 1938, ha så långt det varit möjligt utnyttjats. Försäljningsorganisationen har konstituerats och ett stort antal uppsamlings- och försäljningscentraler ha bildats landet runt, och anslagen till fruktodlingens främjande ha börjat tagas i bruk. Dessa åtgärder komma dock i första hand att ha betydelse för de större grönsaks- och fruktodlarna. För blomsterodlarna och de många småföretagarna inom trädgårdsnäringen ha dessa åtgärder knapast någon betydelse.

På grund av vad vi här anfört tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta:

1) att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att importreglering för blomsterlökar och liknande växter genomföres om möjligt till den 1 juli 1940, eller så snart ske kan;

2) att beträffande avskurna blommor, i tulltaxan upptagna stat. nr 89: 1 och 89: 2, måtte införas en tilläggstull av 5 kronor per kilogram under tiden den 15 mars—15 december;

3) att ur gruppen kvistar och blad, stat. nr 98 i tulltaxan, utbrytes »kvistar och blad av adiantum och asparagus» (s. k. snittgrönt) och belägges med en tull av 5 kronor per kilogram;

4) att tullen å blomsterlökar, stat. nr 88, nu utgörande 50 kronor per 100 kilogram, helt borttages.

Stockholm den 23 januari 1940.

G. E. Lundgren.

Karl Magnusson

i Skövde.

I. Pettersson

i Rosta.

Aron Gustafsson,

Lekåsa.

Ivar Johansson,

Mysinge.

Gustav Hallagård.

J. Onsjö.

Jones Erik Andersson.

Stig Janson

i Frändesta.

Herbert Hermansson.

I motionens syfte instämmer:

Gust. Mosesson.